

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

IRNA
Vahid Khademi

پسته ایران و خراسان رضوی

دفتر کشاورزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

شهریور ۱۴۰۳

پسته یکی از مهمترین محصولات باغبانی کشور است که منشأ آن ایران بوده و بیشترین تنوع و گسترش فنوتیپی و ژنوتیپی پسته در ایران وجود دارد.

عوامل مختلفی سبب افت عملکرد پسته میشوند که یکی از مهمترین آنها انتخاب و کاشت ارقام ناسازگار با منطقه است.

خراسان رضوی یکی از استانهای مهم در تولید پسته است که محصول تولیدی این خطه به دلیل طعم و مزه ناشی از آب و هوای منطقه، دارای کیفیت بالایی است که با توجه به طعم لذیذ و دلچسبش در میان کشورهای آسیای میانه، کشورهای عربی، پاکستان و افغانستان محبوبیت بسیاری دارد

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

قدمت پسته در خراسان رضوی

- بخشهای وسیعی از شمال شرق کشور که واقع در استانهای خراسان رضوی و شمالی هستند، از رویشگاههای اصلی پسته محسوب میشوند که به صورت جنگلهای فودرو پراکنده شده اند.

- درختان پسته کهنسال در سطح استان پراکنده اند که میتوان به درختان پسته واقع در مقبره شیخ امدجانی در تربت جام اشاره کرد که از تقدس خاصی برخوردارند و بیش از ۹۰۰ سال سن دارند.

- همچنین باغ پسته فتح الله میرزا قهرمانی و شجاع سلطان قهرمانی در روستاهای فتح آباد و جنت آباد از توابع شهرستان مهولات، باغ پسته سلطانیه یا سلطان علیشاه از توابع شهرستان گناباد و باغ جعفرآباد در منطقه بیدفت گناباد از دیگر باغهای قدیمی هستند که کم و بیش هنوز بهره برداری میشوند.

مساهمت باغات پسته استان خراسان رضوی

- استان خراسان رضوی با ۲۵ درصد سطح زیر کشت و ۲۳ درصد تولید پسته کشور پس از استان کرمان جایگاه دوم را به خود اختصاص داده است.
- سطح زیر کشت این محصول در استان ۱۳۰ هزار هکتار باغات پسته بارور و نهال و متوسط تولید سالانه آن ۶۵ هزار تن پسته خشک است.
- از کل سطح زیر کشت باغ های پسته استان ۷۰ درصد، معادل ۹۱ هزار هکتار بارور و ۳۰ درصد، معادل ۳۹ هزار هکتار غیر بارور است.

مساهمت باغات پسته استان خراسان رضوی

- در حال حاضر تقریباً در (۲۹ شهرستان) استان، پسته کشت می شود و شهرستان های "مهولات، خوشاب، بردسکن، رشتخوار و گناباد" به ترتیب رتبه های اول تا پنجم سطح زیر کشت این محصول را دارند.
- شهرستان مهولات با ۲۱ هزار و ۳۴۰ هکتار سطح زیر کشت قطب تولید پسته خراسان است.
- توسعه کشت پسته در خراسان رضوی به خصوص در شهرستان های "بجستان، سبزوار، خلیل آباد، تربت میدریه، تربت جام، تایباد و مشهد نیز رو به گسترش است.

- ارزش صادراتی محصول پسته تولیدی استان خراسان رضوی سالانه بیش از ۴۵۰ میلیون دلار است.
- بیش از ۶۰ هزار خانوار در استان در زمینه تولید، فرآوری، تجارت و صادرات این محصول فعالیت دارند
- هرساله حدود پنج تا ۱۰ درصد از پسته استان به صورت "تر" به دیگر استانهای کشور و حتی به کشورهای موزه خلیج فارس صادر شود.
- هم اکنون بیش از ۲۰۰ واحد فرآوری پسته با ظرفیت بیش از ۲۵۰ هزار تن پسته تر در ۱۵ شهرستان پسته خیز استان مشغول به فعالیت است.

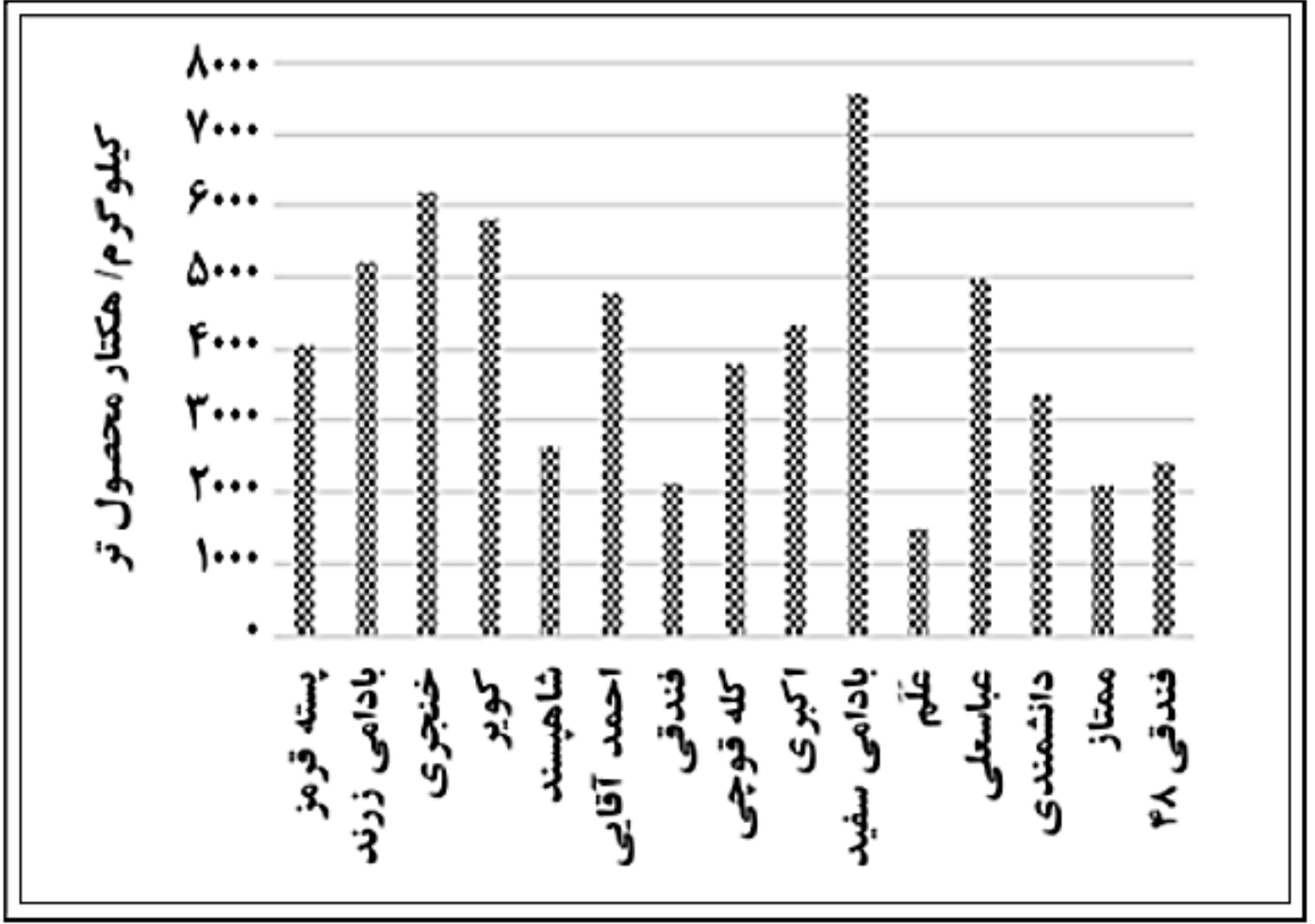
مهمترین ارقام بومی پسته خراسان رضوی

- ارقام پسته کشت شده در خراسان به طور کلی در دو گروه ارقام بومی و غیر بومی قرار می‌گیرند. از گروه ارقام بومی میتوان به بادامی سفید فیض آباد، پسته قرمز، دانشمندی و کویر، اشاره کرد.
- از ارقام غیر بومی که سطح زیر کشت زیادی دارند میتوان به ارقام کله قوچی، فندقی، اکبری و احمدآقایی اشاره کرد. علاوه بر ارقام فوق، ارقام خنجری، عباسعلی، شاهپسند، بادامی زرنده، فندقی ۴۸ و رقم علم جهت بررسی سازگاری به شرایط آب و هوایی خراسان در سال ۱۳۸۲ به کلکسیون ارقام پسته منتقل شده اند
- مهمترین ارقام تجاری و تولیدی پسته در استان خراسان رضوی را شامل گونه های "فندقی، کله قوچی، احمدآقایی، اکبری و بادامی سفید" می باشد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

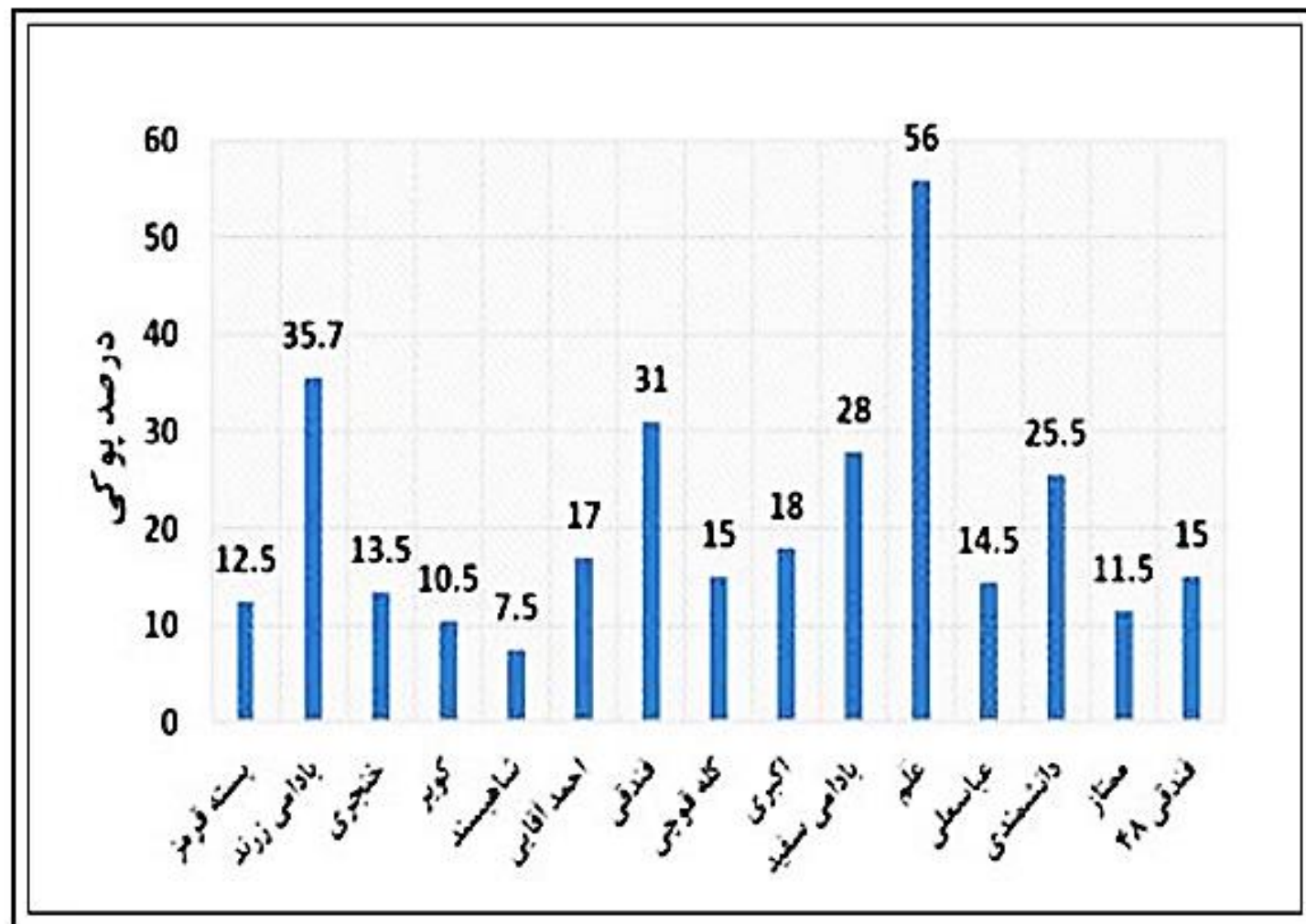

میانگین عملکرد ارقام پسته در شرایط آب و هوایی فیض آباد - خراسان رضوی (۱۴۰۱-۱۳۹۲)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

میانگین درصد پوکی در ارقام پسته در شرایط آب و هوایی فیضآباد-خراسان رضوی (۱۴۰۱-۱۳۹۲)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

نگاهی بر آمار تولید پسته در کشور و استان خراسان رضوی

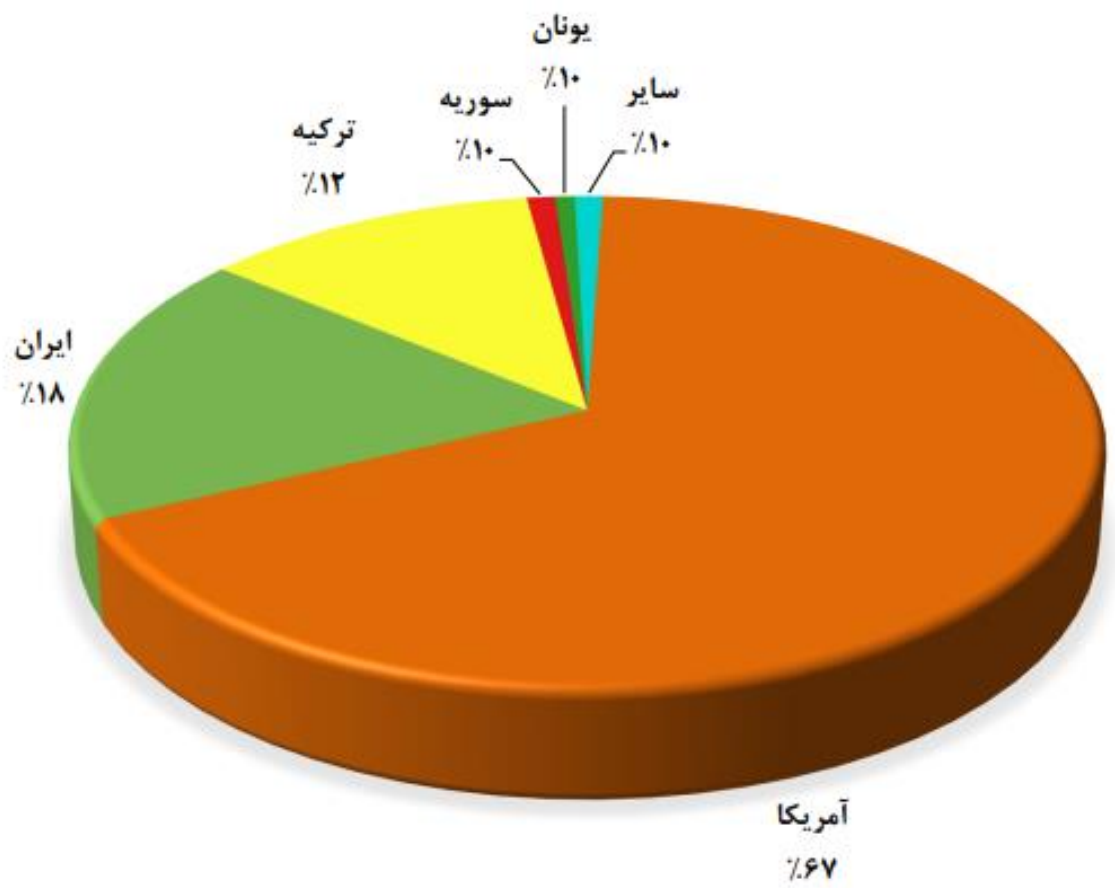

کشورهای اصلی تولیدکننده پسته در سال محصولی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

پسته خشک در پوست

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

ردیف	کشور	تولید (تن ۱۰۰۰)	سهم تولید (%)
۱	آمریکا	۶۷۶	۶۷
۲	ایران	۱۸۰	۱۸
۳	ترکیه	۱۲۰	۱۲
۴	سوریه	۱۰	۱
۵	یونان	۷	۱
۶	سایر	۱۰	۱
	مجموع	۱,۰۰۳	۱۰۰

- آمریکا با میزان ۶۷۶ هزار تن تولید و سهم ۶۷ درصدی رتبه اول تولید پسته در جهان را دارد.
- پس از آن ایران با تولید ۱۸۰ هزار تن و سهم ۱۸ درصدی رتبه دوم جهانی را دارا می باشد

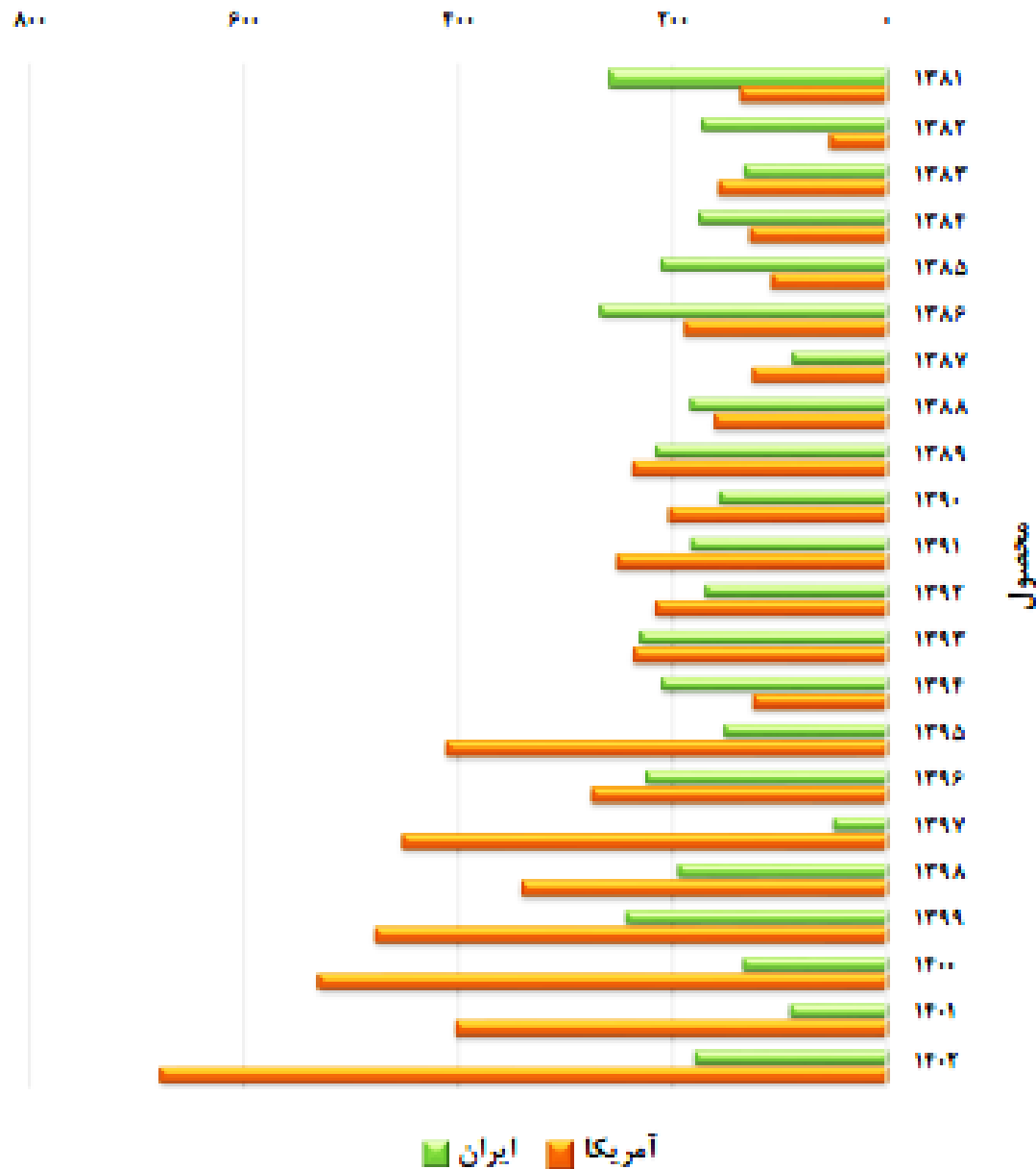
منابع: پیش بینی قبل از برداشت انجمن پسته ایران، کمیته اجرایی پسته آمریکا، سایر: شورای جهانی خشکبار

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن، کشاورزی و کشتاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

روند تولید پسته ایران و آمریکا طی سال های ۱۳۸۱-۱۴۰۲ (۱۰۰۰ تن)

تولید

سال	ایران	آمریکا	مجموع
۱۳۸۱	۲۵۶	۱۳۷	۳۹۳
۱۳۸۲	۱۷۳	۵۴	۲۲۷
۱۳۸۳	۱۳۴	۱۵۷	۲۹۱
۱۳۸۴	۱۷۶	۱۲۸	۳۰۴
۱۳۸۵	۳۱۱	۱۰۸	۴۱۹
۱۳۸۶	۲۶۷	۱۸۹	۴۵۶
۱۳۸۷	۹۰	۱۳۶	۲۲۶
۱۳۸۸	۱۸۴	۱۶۹	۳۵۳
۱۳۸۹	۲۱۶	۲۳۷	۴۵۳
۱۳۹۰	۱۵۷	۲۰۳	۳۶۰
۱۳۹۱	۱۸۳	۲۵۲	۴۳۵
۱۳۹۲	۱۷۰	۲۱۶	۳۸۶
۱۳۹۳	۲۳۰	۲۳۶	۴۶۶
۱۳۹۴	۲۱۰	۱۲۵	۳۳۵
۱۳۹۵	۱۵۳	۴۱۰	۵۶۳
۱۳۹۶	۲۲۵	۲۷۵	۵۰۰
۱۳۹۷	۵۲	۲۵۱	۳۰۳
۱۳۹۸	۱۹۵	۳۴۰	۵۳۵
۱۳۹۹	۲۴۳	۲۷۶	۵۱۹
۱۴۰۰	۱۳۵	۵۳۹	۶۷۴
۱۴۰۱	۹۲	۴۰۱	۴۹۳
۱۴۰۲	۱۸۰	۶۷۶	۸۵۶

منبع: انجمن پسته ایران و کمیته ایرانی پسته آمریکا (IS ACP)

جغرافیای تولید پسته در ایران سال های ۱۳۹۸-۱۴۰۲

سال تولید	میزان تولید- مقدار (۱۰۰۰ تن)	استانهای دارای اولویت
۱۴۰۲	۱۸۰	کرمان- فراسان رضوی
۱۴۰۱	۹۲	کرمان- فراسان رضوی
۱۴۰۰	۱۳۵	کرمان- فراسان رضوی- یزد- سمنان
۱۳۹۹	۲۴۳	کرمان- فراسان رضوی- فراسان جنوبی
۱۳۹۸	۱۹۵	کرمان- فراسان رضوی- یزد

IRNA
Abed Mirmasoum

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

نگاهی بر آمار صادرات انواع پسته در کشور و استان خراسان رضوی

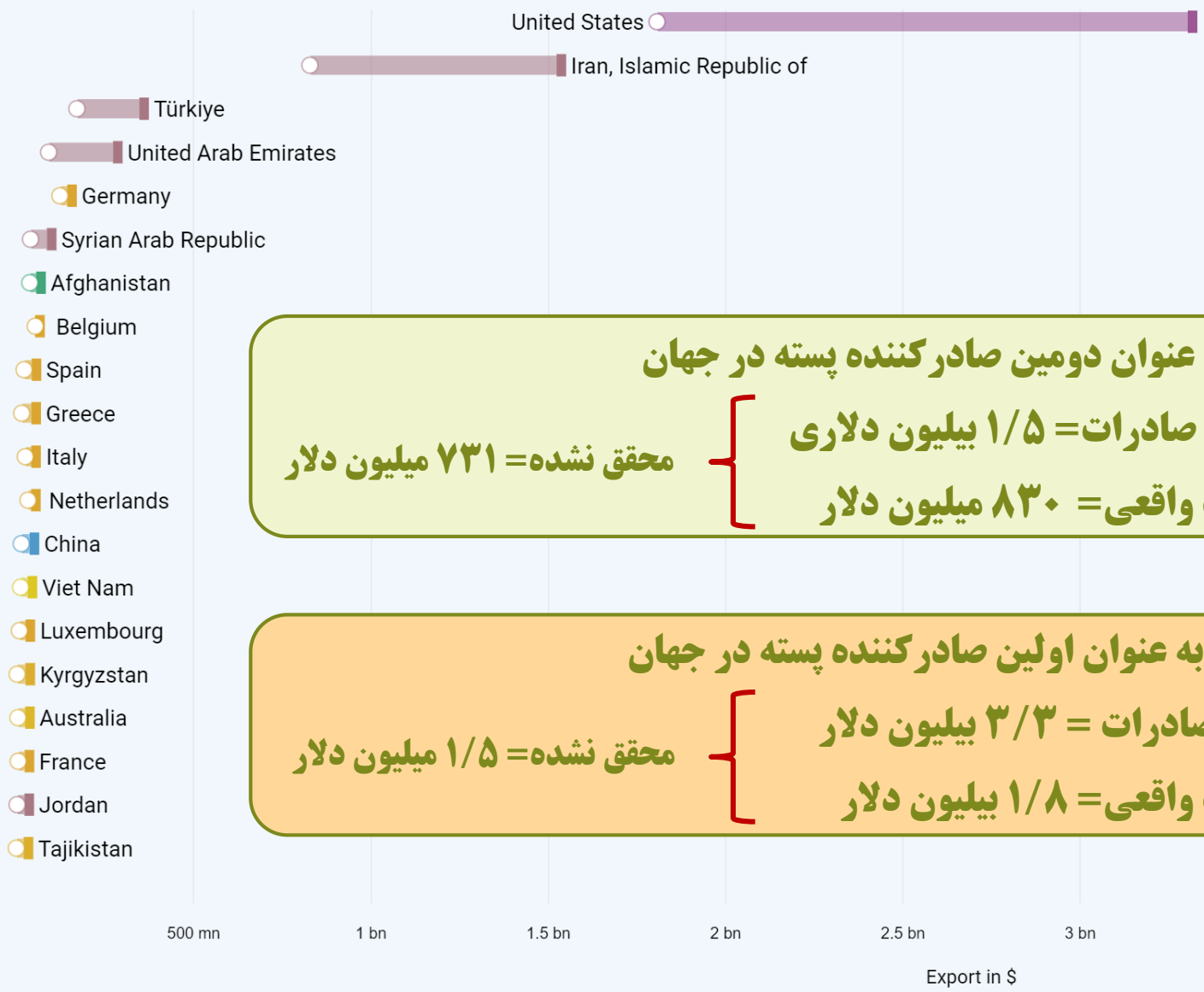

Countries with potential to export 0802Xb Pistachios

Legend

- Export potential
- Actual exports
- ◐ Potential to actual exports gap
- North America
- Middle East
- EU & West Europe
- South Asia
- East Asia
- Southeast Asia
- East Europe & Central Asia
- Pacific

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

ایران به عنوان دومین صادر کننده پسته در جهان

پتانسیل صادرات = ۱/۵ میلیارد دلاری
صادرات واقعی = ۸۳۰ میلیون دلار

محقق نشده = ۷۳۱ میلیون دلار

آمریکا به عنوان اولین صادر کننده پسته در جهان

پتانسیل صادرات = ۳/۳ میلیارد دلار
صادرات واقعی = ۱/۸ میلیارد دلار

محقق نشده = ۱/۵ میلیارد دلار

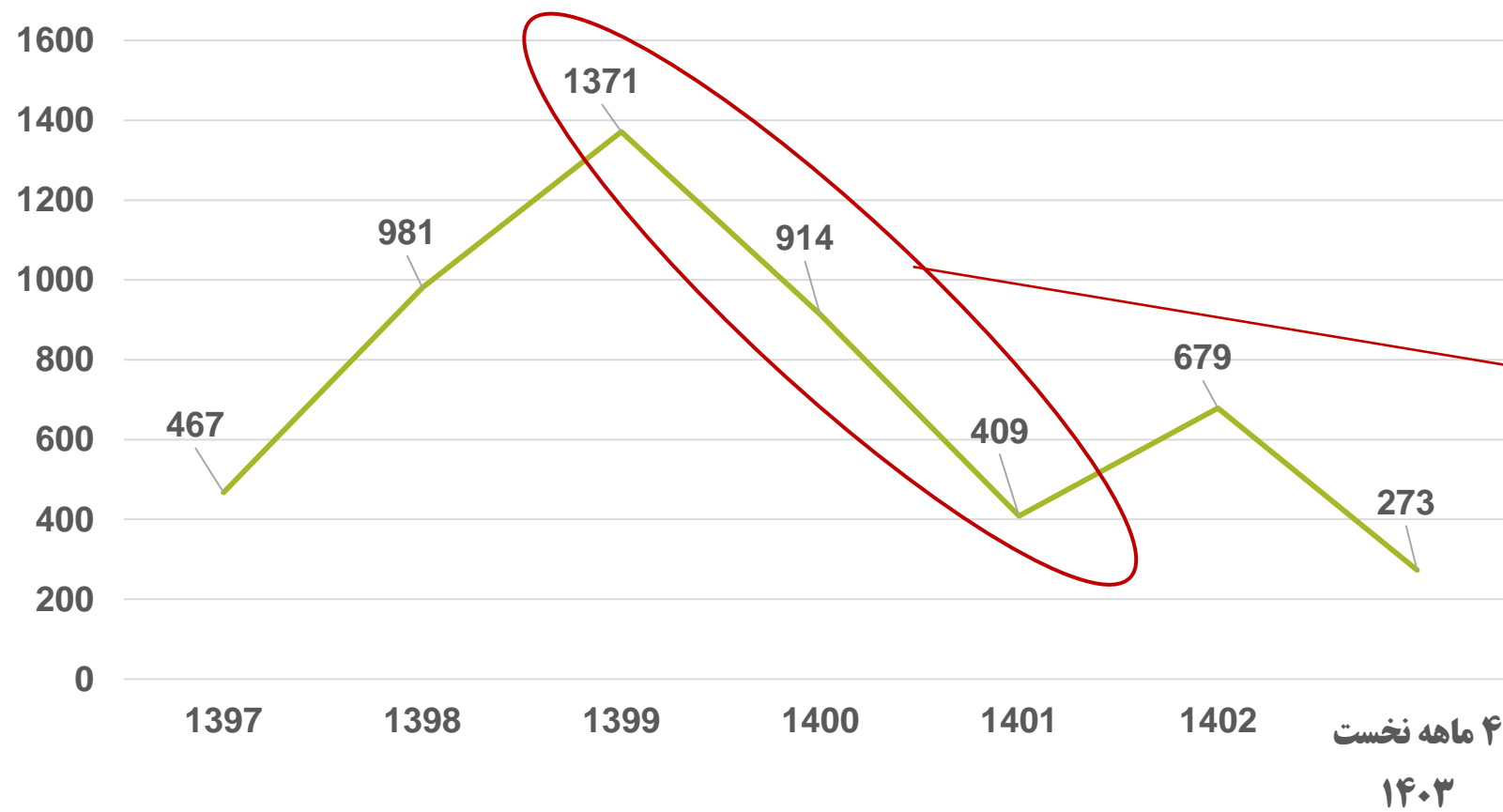
کشورها با پتانسیل صادرات پسته در جهان - ۲۰۲۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

وضعیت صادرات پسته ایران در سالهای ۱۳۹۷-۱۴۰۳

ارزش دلاری (هزار تن)

علیرغم رشد بسیار قوی صادرات پسته ایران طی سالهای ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ شاهد کاهش چشمگیر ۲۳۵ درصدی در میزان صادرات پسته کشور بوده ایم

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

وضعیت صادرات پسته، گمرکات ایران و خراسان رضوی در سالهای ۱۳۹۷-۱۴۰۳

صادرات از گمرکات استان خراسان رضوی		صادرات از گمرکات کل کشور		سال
میزان صادرات (هزار تن)	ارزش صادرات (میلیون دلار)	میزان صادرات (هزار تن)	ارزش صادرات (میلیون دلار)	
۶	۵۱	۲۸	۲۷۳	۴ ماهه نخست ۱۴۰۳
۱۶	۱۰۱	۹۲	۷۸۱	۱۴۰۲
۱۳	۸۳	۵۶	۴۰۹	۱۴۰۱
۱۳	۸۰	۱۳۵	۹۱۴	۱۴۰۰
۹	۶۲	۲۰۳	۱۳۷۱	۱۳۹۹
۱۳	۱۱۸	۱۱۰	۹۸۱	۱۳۹۸
۴	۴۲	۵۲	۴۶۷	۱۳۹۷

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

پیسته قلم اول کالای صادراتی محصولات کشاورزی

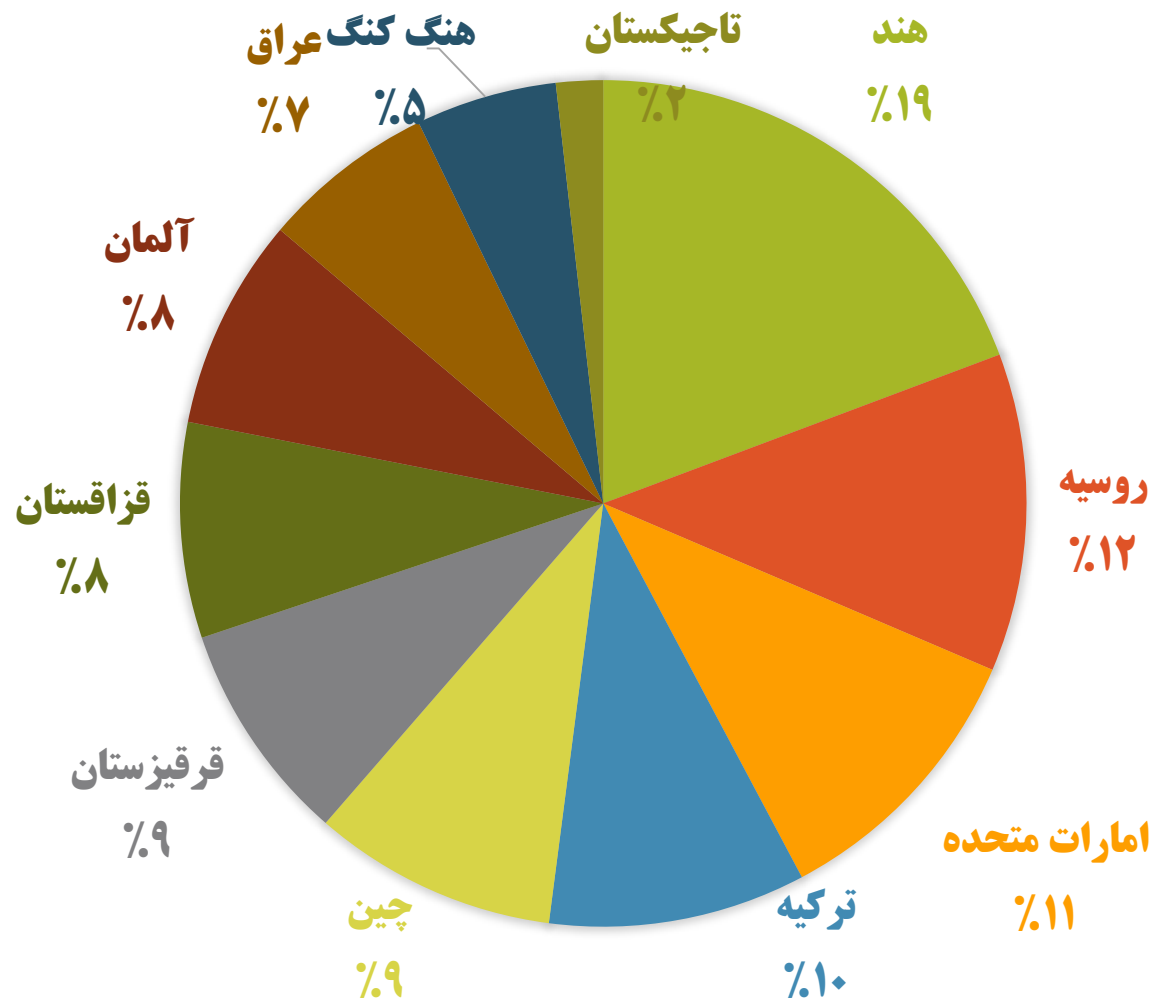
- براساس آمار گمرک در چهار ماهه سال جاری ۲ میلیون و ۲۲۶ هزار تن محصولات کشاورزی به ارزش یک میلیارد و ۱۸۰ میلیون دلار به خارج از کشور صادر شده است.
- در چهار ماهه سال جاری صادرات پیسته با ۲۷۳ میلیون دلار و رشد ۱۹۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل در رتبه اول صادرات محصولات کشاورزی کشور قرار دارد.
- بالاترین ارزش صادرات پیسته از کشور در چهار ماهه نخست سال به ارزش ۴۳ میلیون دلار به کشور هند بوده است.
- در سال ۱۴۰۲ - ۹۲ هزار تن پیسته به ارزش ۷۸۱ میلیون دلار از کشور صادر شده است که نسبت به سال ۱۴۰۱ با صادرات ۴۰۹ میلیون دلاری، رشد تقریبی ۱۰۰ درصدی داشته است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

مقاصد عمده صادرات پسته ایران در ۴ ماهه نخست ۱۴۰۳

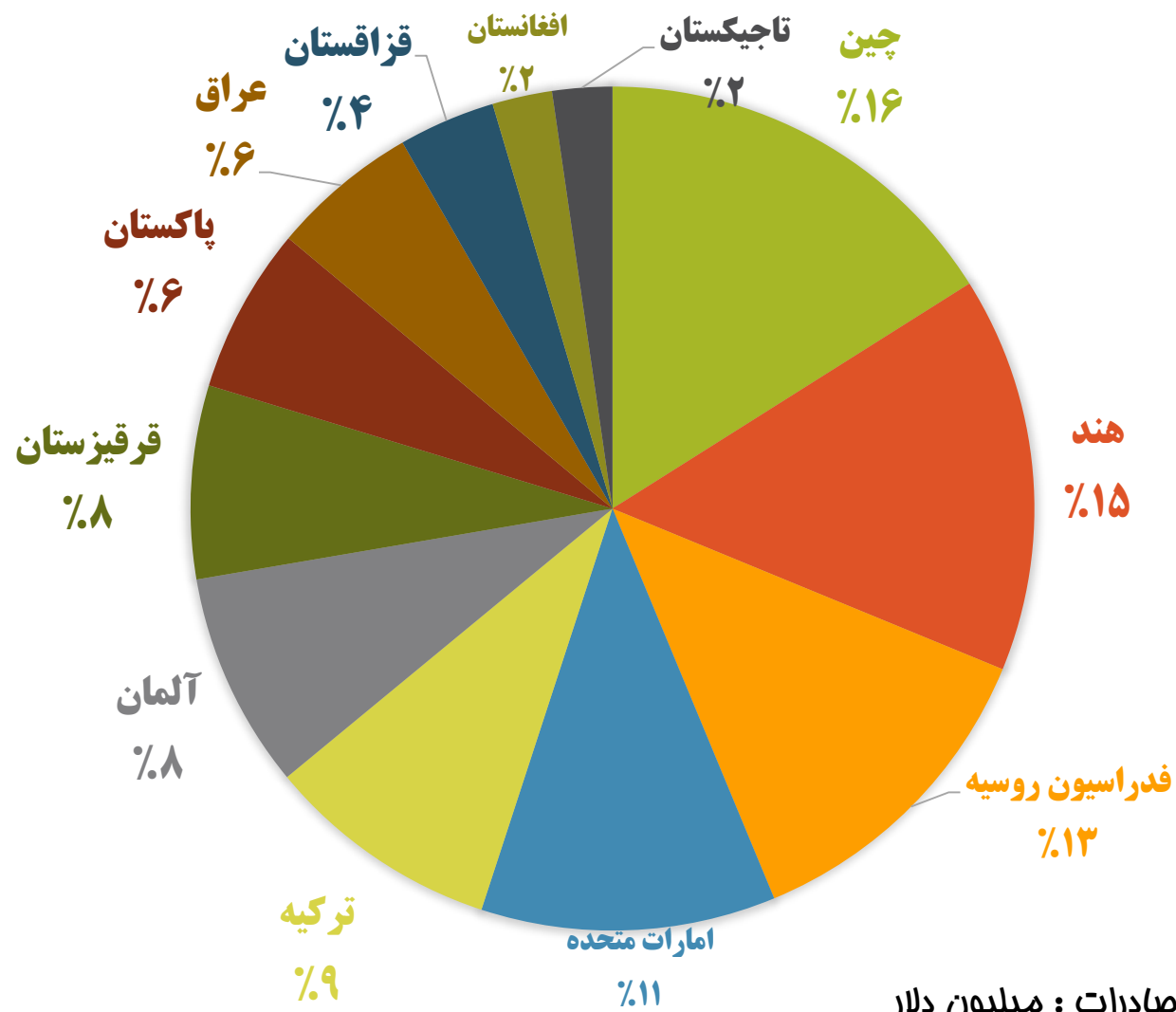

سهم در ارزش صادرات : میلیون دلار

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

مقاصد عمده صادرات پسته ایران در سال ۱۴۰۲

سهم در ارزش صادرات : میلیون دلار

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی
دفتر کشاورزی

ارتباط با دفتر کشاورزی اتاق مشهد

خیابان امام خمینی، جنب باغ ملی، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تماس: ۰۵۱-۳۲۲۱۶۰۰۰ داخلی ۲۱۴ و ۳۳۲